

GENERALUL DE ESCADRĂ AVIATOR CALOIANU D. VICTOR ALEXANDRU (1899-1963)

dr. Vasile NOVAC



Caloianu Victor, n. la 19 iunie 1899, în Târgoviște – județul Dâmbovița, fiul lui Dumitru și al Cleopatrei; căsătorit cu domnișoara Ioanovici Ecaterina, la 12 august 1932.

Campanii: 15 august 1916 – 1 iulie 1918;

28 octombrie 1918 – 1 aprilie 1921;
22 iunie 1941 -1945.

Studii: – civile: 6 clase liceu;

– militare: Școala Pregătitoare de Artilerie

Școala Specială a Artileriei

Școala Observatorilor Aerieni

Școala Superioară de Război¹.

„... *decorațiuni. Medalii*“:

- Crucea comemorativă cu baretele: Mărășești – 1918;
- Ordinul „Sfântul Stanislav“, cu spade și fundă, cls. III-a (rus) – 1918;
- Medalia „Victoria“ – 1921;
- Ordinul „Coroana României“ – cls V-a – 1925;
- Semnul onorific de aur pentru 25 ani serviciu militar – 1932;

- Medalia Aeronautică, clasa a III-a – 1935;
- Semnul onorific de aur pentru 40 ani serviciu militar – 1936;
- Medalia Centenarului Regelui Carol I;
- Ordinul „Polonia Restitută” – ofițer;
- „Steaua României” clasa a IV-a – 1941;
- „Crucea de Fier” clasa a II-a;
- Medalia Aeronautică, clasa II-a și I-ii;
- Medalia „Victoria asupra Germaniei” acordată de generalul colonel

Susaicov².

V. Servicii și diverse pozițiuni:

- Școala Militară de Artilerie, Geniu și Marină – elev – 5 ianuarie 1915;
- Școala Militară de Artilerie, Geniu și Marină – caporal – 24 ianuarie 1916;
- Școala Militară de Artilerie, Geniu și Marină – sergent – 16 iunie 1916;
- Școala Militară de Artilerie, Geniu și Marină – plutonier – 1 iulie 1916;
- Regimentul 2 Artilerie Grea – plutonier – 1 iulie 1916;
- Regimentul 2 Artilerie Grea – ajutor subl. – 23 octombrie 1916;
- Regimentul 2 Artilerie Grea – sublocotenent – 20 iunie 1917;
- Regimentul 2 Artilerie Grea – locotenent – 1 septembrie 1917;
- Regimentul 1 Art. Munte – locotenent – 1 noiembrie 1920;
- Școala Specială a Artileriei – locotenent – 1 mai 1922;
- Regimentul 1 Obuziere Munte – căpitan – 24 noiembrie 1923;
- Divizionarul 4 Tunuri Munte – căpitan – 1 ianuarie 1924;
- Școala Observatorilor Aerieni – căpitan – 15 mai 1925;
- Centrul de Instrucție al Aeronauticii – căpitan – 1 decembrie 1925;
- Inspectoratul General al Aeronauticii – căpitan – 8 martie 1926;
- Insp. Gen. al Aeron. – detașat Șc. Superioară de Război – căpitan – 15 octombrie 1928;
- Flotila de Luptă – căpitan – 1 aprilie 1929;
- Școala Superioară de Război – căpitan – 15 octombrie 1930;
- Flotila de Luptă – căpitan – 15 octombrie 1930;
- Flotila de Luptă – căpitan – 1 noiembrie 1931;
- Comandamentul Forțelor Aeriene – căpitan – 31 octombrie 1932;
- Com. F. Aeriene detașat stagiou Reg. 21 Inf. – căpitan 1 mai 1933;
- Comandam. Forț. Aeriene locot. av. – 1 ianuarie 1934;

Comandam. Forț. Aeriene căpitan comandor aviație – 16 octombrie 1937;
Centrul de Instrucție al Aeronauticii căpitan comandor aviație 1 noiembrie 1937;
Comandamentul Forțelor Aeriene – comandor av. – 6 iunie 1940;
Statul Major al Aeronauticii – comandor av. – 9 iunie 1944;
Statul Major al Aeronauticii – general de escadră av. – 22 iunie 1945;
Comandantul Aeronauticii Regale – general de escadră av. – 1 septembrie 1945;
Statul Major al Aeronauticii – disponibilitate – 9 august 1946;
Statul Major al Aeronauticii – șters din – 21 august 1946³.

Primele note exprimă neîncrederea comandanților în foarte tânărul sublocotenent, care nu împlinise vârsta majoratului. Ei credeau că se va maturiza după ce va urma Școala Specială a Artileriei. În acest sens se pronunța colonelul Jitianu, comandantul Regim. 2 Artilerie și generalul Teodorescu, inspectorul Artileriei. Cităm doar pe primul, deoarece al doilea reia aceleași idei, cu alte cuvinte: „Sănătos și rezistent. A făcut partea I-a a Campaniei ca ofițer telefonist și de la Statul Major al Regimentului, funcțiune pe care a îndeplinit-o în mod mulțumitor, în timpul luptelor din iulie și august 1917, la sud-est Nămolosa și Mărășești.

Este lipsit de inițiativă și de nevoia de a fi continu îndrumat.

Trebuie supravegheat în însărcinările care i se dau, spre a se putea forma și căpăta cunoștința îndeplinirii datoriei⁴.

Noul comandant al Regimentului 2 Artilerie îl laudă mai mult decât predecesorul dar nu-i place „mina“ ofițerului: „Sănătos și rezistent, poate face o companie. Are cunoștințele elementare și este destul de inteligent ca să-și poată completa cunoștințele elementare în Școala Specială ce trebuie să urmeze.

Calitățile sale militare și educația sa sunt în formațiune, probând, însă, multă disciplină.

Este de remarcat că acest ofițer are o mina care trădează nesiguranța și lipsa de inițiativă.

Ofițerul trebuiește încă studiat, spre a se putea stabili dacă are acest defect sau numai pare a-l avea...⁵.

La a doua notare, generalul Teodorescu este mai optimist: „Ofițer prea tânăr, înaintat sublocotenent, când nu avea nici 18 ani.

Va trebui mult îndrumat, ca să fie format și să capete încredere în sine.

Prin absolvirea Școlii de Artilerie și cu vârsta, va deveni un bun ofițer⁶.

Pentru perioada 1 noiembrie 1918 – 31 martie 1919, colonelul Vasilescu și generalul Teodorescu continuă a-l socoti un ofițer în formare, care trebuie să-și completeze pregătirea la o școală de artilerie, recomandându-i-se „mai multă energie”⁷.

Între 1 aprilie și 31 octombrie, este notat tot de către colonelul R. Vasilescu, care-l propune la înaintare, la gradul de căpitan, îi laudă activitatea, dar păstrează o parte din vechile rezerve: „Sănătos, poate face campanie. Inteligent, judecă bine, însă are o distrare a spiritului, care n-are explicație.

Posedă cunoștințele elementare ale gradului său, pe care trebuie să le completeze prin Școala de Artilerie. Are aptitudini de capacitate pentru gradul de căpitan.

Fiind o natură timidă, nu arată atât cât poate. Deși se ocupă, pare a nu se ocupa.

A fost trimis pe frontul Nistrului, unde s-a comportat foarte bine, Disciplinat, „Merita a înainta”⁸.

Colonelul V. Miculescu, comandantul regimentului 19 Obuziere, are numai cuvinte de apreciere, fiind primul șef direct, care nu-i reproșează nimic: „Sănătos, rezistent prezentabil. Inteligent, bun ofițer subaltern, cu educație militară îngrijită.

A fost comandant de secție în Bateria 2-a din Regimentul 2 Artilerie Grea, pe frontul basarabean, sub ordinele mele, de la 15 iulie 1919 până la 31 octombrie 1919, în care timp s-a achitat bine de însărcinările sale dovedind că este un bun comandant de secție.

„Merită a înainta”⁹.

A urmat Școala Specială a Artileriei, între 5 noiembrie 1920 și 5 ianuarie 1921, obținând note bune¹⁰.

Colonelul Manu, comandantul Regimentul 1 Artilerie Munte, are numai cuvinte de apreciere la toate capitolele, dar noi vom cita numai pe cele ce privesc îndeplinirea serviciului și propunerea: „Îndeplinește serviciul cu multă dragoste, în mod satisfăcător și conștiincios, cu multă bunăvoință și cu mult interes.

A urmat Școala de Artilerie 2 luni, până la desființarea ei.

A fost adjutant de regiment, din ianuarie până la aprilie, când a fost detașat la Comenduirea Pieței Oradea Mare, până la 1 iulie și notat... achitându-se în mod foarte satisfăcător de toate însărcinările ce a avut și atrăgându-și mulțumirile șefilor săi.

Conduce, de la 1 iulie, adjutantura, Biroul Mobilizării și Bateria 3-a, interimar,

unde dovedește multă pricepere și destoinicie și spre deplina mulțumire a comandantului de regiment.

Este de o mare putere de muncă și promite a deveni un excelent ofițer...

Merită a înainta la gradul de căpitan, în ordinea vechimii“¹¹.

Între 1 noiembrie 1921 și 1 mai 1922, colonelul Manu, în calitate de comandant al Regimentului Obuziere de Munte, are un singur reproș că nu este destul de energetic, dar îi laudă dragostea cu care și-a îndeplinit obligația de adjutant, subliniind că este un „ofițer foarte bun“, un „foarte bun camarad... iubit de camarazii săi“¹².

Colonelul Orescoșvici, comandantul Școlii Speciale a Artileriei, pentru perioada 1 noiembrie 1921 – 31 octombrie 1922, îl socotește un ofițer bun, care depune interes în îmbogățirea cunoștințelor, propunându-l la înaintare, ca și predecesorii, „în ordinea înscrierii în Anuar“¹³.

Pentru anul 1923 (1.XI.1922 – 31.X.1923), colonelul Maniu, comandantul Regim. 1 Obuziere Munte, pe lângă aprecieri, îi reproșează doar că nu este „destul de energetic“, dar crede că „va deveni un foarte bun ofițer, de nădejde, căruia i se poate încredința orice serviciu“¹⁴.

În luna februarie a anului 1924, a urmat Cursul de Iarnă, organizat de Centrul de Instrucție de Munte din Corpul Vânătorilor de Munte, obținând rezultate bune. Numai la mersul pe schiuri a fost notat slab, s-a mai consemnat că este puțin mai rezistent. I s-a recomandat să mai urmeze un curs pentru a deveni instructor și să-și îmbunătățească pregătirea „în domeniul educației fizice“¹⁵.

În august 1942, a urmat și Școala de Tragere a Artileriei. Locotenentul colonelul Mitrea, comandantul Divizionului 4 Tunuri Munte arătând că, la aplicații în comanda bateriei și a divizionului, s-a descurcat foarte bine, că a susținut două conferințe „cotate prea bine“, că este conștiincios la serviciu, îndeplinindu-l „cu multă dragoste, pricepere și punctualitate“, conchide că, dacă va urma pe această cale, „va merita să înainteze la alegere“¹⁶. Colonelul Marțian, comandantul Brigăzii 22 Artilerie de Munte și generalul Teodorescu, comandantul Diviziei a II-a Vânători Munte îl laudă pentru felul cum s-a prezentat la inspecții. Primul susține, între altele:

„b) însușiri morale frumoase și intelectuale dezvoltate. Este inteligent și cu multă urmare în judecată

c) Are cunoștințe complete și pe care continuu le dezvoltă.

A arătat destoinicie la trageri, asemenea la instrucția și conducerea bateriei;

d) Are pregătire bună pentru conducerea tactică a bateriei și va putea conduce și divizion;

e) Este un prea bun comandant de baterie¹⁷.”

Al doilea, îl elogiază mai sintetic: „Atât la inspecția bateriei, la trageri și în aplicațiile Diviziei în zona de concentrare, am constatat că este un foarte bun comandant de baterie“¹⁸.

Aceste constatări veneau foarte târziu. Fie comandanții săi din artilerie nu l-au apreciat la adevărata sa valoare, fie căpitanul Caloianu Victor a progresat treptat, fie nu a iubit suficient această armă, cert este, însă, că a părăsit-o, trecând în aviație.

Nu ne dăm seama cât de mare a fost pierderea pentru artilerie, dar aviația a avut de câștigat, cum se va dovedi pe unul dintre cei mai demni ofițeri ai săi.

Încă de la Școala de Observatori de pe lângă Centrul de Instrucție al Aeronauticii, urmată între 15 mai și 31 octombrie 1925, se distinge ca unul dintre primii elevi, făcând pe maiorul aviator Pleniceanu, comandantul școlii, să-l caracterizeze astfel:

„Muncitor și conștiincios, a prezentat cele mai frumoase lucrări, iar, cu ocazia Manevrelor Diviziei a 10-a, a dovedit a fi un foarte bun ofițer aerian.

Dacă va urma tot așa, am convingerea că va înainta numai excepțional“¹⁹.

După terminarea Școlii de Observatori, a lucrat la Statul Major din Inspectoratul General al Aeronauticii, ca ajutor al șefului al Biroului 3 Operații și Instrucție, fiind bine notat de către generalul Sârbu, șeful Statului Major și de către generalul Rudeanu, inspectorul general al Aeronauticii.²⁰

În anul 1927, este bine notat de către generalul Sârbu și Rudeanu scoțându-se în evidență colaborarea sa la diferite regulamente ale Aeronauticii și la întocmirea „lucrărilor pregătitoare pentru manevrele din toamna (anului) 1927“²¹.

Pe anul 1928, e elogiât de cei doi șefi de stat major care l-au avut în subordine. Generalul Sârbu conchide că a fost foarte mulțumit de felul cum s-a achitat de toate însărcinările și-l caracterizează „ca pe un element prea bun al Aeronauticii“, iar generalul Sichitiu arată că s-a devotat „cu trup și suflet Aeronauticii“, că, după 1 noiembrie, a plecat la Școala Superioară de Război, care-i va permite să devină „unul din elementele valoroase ale Aeronauticeii, în serviciile de stat major ale acesteia“, caracterizându-l „ca pe un ofițer de valoare de la care se poate aștepta mult“²².

După primul an de studiu, este bine notat de către colonelul Spiroiu, directorul

de studii și de către colonelul Ioan Antonescu, directorul Școlii Superioare de Război. A terminat anul I, cu „Bine“, fiind printre primi din clasă²³.

La terminarea Școlii Superioare de Război, notările sunt elogioase. Colonelul Spiroiu declară: „Căpitanul Caloianu și-a păstrat și anul acesta, perfectele-i aptitudini fizice“.

Nu s-a dezmințit deloc sub raportul aptitudinilor militare, care sunt exemplare și de admirat.

Munca sa a fost... mult mai exemplară.

Foarte punctual la serviciu, n-a avut nici-o lipsă de la școală.

La examenul de absolvire, a dovedit că a asimilat foarte bine cunoștințele care i s-au predat în cei doi ani de școală.

A absolvit Școala cu aprecierea generală: „Foarte Bine“, fiind clasat printre cei dintâi din promoția sa...

În concluzie, este un ofițer distins din toate punctele de vedere²⁴. Frumoasele aprecieri ale directorului de studii, precum și propunerea de înaintare, la alegere, sunt însușite și de către generalii Oprescu și Lăzărescu, directorul Școlii și, respectiv, Șeful Marelui Stat Major²⁵.

Între 31 octombrie 1930 și 1 noiembrie 1931, este excelent notat de către comandorul aviator Beroznany, comandantul Flotei de Luptă: „Ofițer care se relevă, fiind un stimulent și un exemplu pentru camarazii săi din corp...“

A comandat Escadrila II Bombardament de zi, manifestându-se ca un vrednic comandant de unitate. Personalul bine condus și instruit, materialul ordonat utilizat și bine întreținut.

A condus Biroul Mobilizării... ținând totul în cea mai desăvârșită ordine și punctualitate.

A urmat Școala de Tir și Bombardament de la Constanța și Școala de Perfecționare a Observatorilor Aerieni, fiind primul clasificat.

Îl consider, în urma probelor date, ca fiind cel mai bun observator aerian.

La zborurile de noapte, s-a remarcat prin calmul, ordinea și precizia orientării. Excelent ofițer din toate punctele de vedere²⁶.

Căpitanul Caloianu D. Victor Alexandru și-a făcut stagiul la Marele Stat Major, între 1 noiembrie 1931 și 31 octombrie 1932. Colonelul Paraschiv, șeful Secției a 5-a, îl laudă, între altele, că, la Manevrele Regale din septembrie – octombrie, „a dat dovadă de bune aptitudini de st. major“ caracterizându-l ca pe „un

ofițer foarte bun sub toate raporturile... necesar instituției Armatei“, care merita a înainta, la alegere la gradul de maior“²⁷.

De la 1 noiembrie 1932 la 30 iulie 1933, a lucrat la Biroul 1 Organizare și Mobilizare de la Comandamentul Forțelor Aeriene, fiind lăudat pentru îndeplinirea obligațiilor cuvenite, pentru temeinicia cunoștințelor, pentru sârguința și dragostea de muncă, fiind considerat „un bun ofițer de stat major și de aeronautică“ de către lt. colonelul R. Enescu, șeful M. Stat Major²⁸.

După 1 mai 1933, a făcut stagiul la Campania 12 din Regimentul 4 Linie Ilfov nr. 21, unde colonelul Goranescu îl lăuda că a înțeles bine „tactica și regulamentele Infanteriei... a fost de un real folos pentru cunoștințele sale solide asupra aviației“ și-l caracteriza: „un ofițer foarte bun și de un viitor strălucit“²⁹.

Reîntors, la Statul Major al Comandantului Forțelor Aeriene, la 1 noiembrie 1933, a preluat conducerea Biroului 1 Organizare și Mobilizare, unde a lăsat impresia căpitanului comandor G. Vasiliu, șeful de Stat Major că este „cel mai strălucit element pe care îl are Aeronautica în prezent“³⁰. Generalul Schitiu, comandantul Forțelor Aeriene, de acord cu aprecierile elogioase ale șefului direct, adaugă: „Căpitanul comandor Caloianu este un eminent ofițer de stat major și aeronautică, înzestrat cu toate bunele însușiri... care să-i dea dreptul a aspira la cele mai înalte comandamente“³¹.

Între 1 noiembrie 1934 și 31 octombrie 1935, a condus Biroul 3 Instrucție, cel mai important birou și cu cea mai mare răspundere după opinia căpitanului comandor aviator G. Vasiliu, care îl considera un excelent ofițer superior, bazat pe următoarea argumentație:

„Foarte priceput și cu toată inima în serviciul comandamentului, mi-a prezentat totdeauna lucrări ce mi-au dovedit o bună și reală înțelegere a lucrurilor.

Cu greutățile de tot felul ce mi se pun în cale, la orice pas, în situația specială în care trebuie să lucrăm din cauza multiplelor lipsuri, nu rămâne decât dorința neînfrântă de a ține totuși aeronautica noastră instruită și un apel riguros la toate posibilitățile de adaptare la situație.

În aceste condiții de lucru, am găsit în locotenentul comandor Caloianu un stâlp de nădejde.

Neobosit la lucru, meticulos acolo unde trebuie, agil în găsirea soluțiilor cu care să facem față nevoilor, conștiincios, foarte bun comandant și desăvârșit ofițer de stat major.

În afară de serviciul pe care îl are, mai este ales a funcționa ca profesor stagiar la Școala Superioară de Război...

A luat parte și la Manevrele Regale, unde mi-a fost de un real folos la Biroul Aeronauticii din Direcția Manevrelor. Are antrenamentul la zi⁴³².

În anii 1935 – 1936, a continuat să fie șeful Biroul 3, a predat *Tactica Aeronauticii* la Școala Superioară de Război și la Școala Politehnică, a ținut conferințe la Sibiu, la Corpul 7 Armată, obținând elogiile scrise, a luat parte la Manevrele Regale, probând din nou că este „un excelent ofițer de aeronautică de stat major”⁴³³.

Acest punct de vedere al comandorului aviator Vasiliu este împărtășit și de către generalul adjutant I. Stoicescu, care consemnează: „Element de nădejde, înzestrat cu excelente calități și admirabil pregătit, lt. comandor Caloianu face parte din elita aeronauticii noastre, și pe valoarea lui se sprijină cu nădejde armata noastră”⁴³⁴.

Între 1 noiembrie 1937 și 31 octombrie 1937, a fost subșef al Comandamentului Forțelor Aeriene, a funcționat în Statul Major al Cursului pentru Ofițerii Superioari, a predat la cursul de șef de birouri de informații, la Școala Politehnică; a ținut conferințe în garnizoana Arad, dovedind că este „un foarte bun ofițer de stat major al Aeronauticii”, după cum susțineau G. Vasiliu și I. Stoicescu⁴³⁵.

De la 1 noiembrie 1937 la 15 iulie 1938, a comandat Grupul de Instrucție Practică, iar de la 15 iulie 1938, a îndeplinit și funcția de comandant secund al Centrului de Instrucție Aeronautic. A ajutat la conducerea instrucției, a condus practica zborului la Școala de Observatori a ofițerilor din alte arme, a condus Cursul de Informație pentru Observația Aeriană cu elevii Școalei Superioare de Război, a predat *Tactica Aeronauticii* la Școala de Aplicație a Artileriei – Timișoara.

Comportarea în toate aceste însărcinări îi fac pe comandorul av. G. Vasiliu, comandantul Centr. de Instrucție al Aeronauticii, și pe generalul de escadră aviator D. Giossanu, să-l propună a fi înaintat la gradul de comandor, cu aplicarea articolului 14⁴³⁶.

Între 1 noiembrie 1938 și 31 octombrie 1939, ca subșef de Stat Major, s-a ocupat de:

„Concentrările și dizlocările în perioada tensiunii (din) martie-aprilie;

Studii în legătură cu Manevrele Regale, proiectate și contramandate din cauza situației;

Studii privind încadrarea cu personal, ipotezele 15, 31;

Proiectul de buget, pe exercițiul 1939-40, partea privind funcționarea în Aeronautică;

Studii pentru organizarea Școlilor de Aeronautică...³⁷.

Toate aceste lucrări au dovedit: pricepere, putere de muncă, dublate de numeroase alte calități și aptitudini, care-l definesc, după opinia comandurului aviator C. Celăreanu, șeful de Stat Major, și a lui I. Stoicescu: „Ofițer aviator și de stat major, cu totul distins“ care „merită aprecierile elogioase și propunerea de a fi admis la cursul pentru gradul de comandor aviator.

Comandorul av. Caloianu Victor, ca subșef al Statului Major al Comandamentului Forțelor Aeriene, de la 1 noiembrie 1939 la 6 noiembrie 1940, a colaborat la studii și lucrări după cum urmează³⁸:

- Instrucțiuni pentru funcționarea comandamentelor aero în campanie;
- Studiul organizării și funcționării Regiunilor și Bazelor Aeriene în timp de pace și război;
- Studiul organizării și echipării teritoriului cu depozite de combustibil;
- Studiul desfășurării terenurilor de aviație cu ipotezele de război;
- Studiul grupării mijloacelor aero în urma evacuării Basarabiei, Ardealului de Nord și Bucovinei;
- Ordine cu caracter operativ, dări de seamă etc.;
- A profesat *Cursul de Organizare și Mobilizare Aero*, la Școala Superioară de Război Secția Aero...³⁹.

Ca șef de Stat Major la Comandamentul Forțelor Aeriene, până la 22 iunie 1941, a mai colaborat și executat următoarele lucrări importante:

- „Studii în legătură cu întrebuințarea Forțelor Aeriene pe Frontul de Est și Sud: terenuri, desfășurare, tensiuni, depozite etc.;
- Studiul adaptării Planului de Mobilizare la posibilitățile reale ale Aero;
- Studiul programelor analitice pentru instrucția unităților aero;
- Instrucțiuni și ordine privind aplicarea obiectivelor de întrebuințare a Aeronauticeii;⁴⁰

– Între 22 iunie și 31 octombrie 1941, ca șef de Stat Major al Grupării Aeriene de Luptă, „a desfășurat o adevărată activitate în pregătirea și urmărirea operațiunilor organizând și conducând lucrul în Statul Major, în mod cu totul lăudabil și cu un personal foarte restrâns“ – susținea șeful său direct general de escadră aviator C. Celăreanu. Despre activitatea sa, în această calitate, se poate scrie un studiu. Ne vom mulțumi, aici și acum, să consemnăm părerea lui Celăreanu, comandantul Forțelor Aeriene, și rezultatul obținut în prima zi de război. C. Celăreanu susținea:

„Întreaga activitate a comandurului aviator Caloianu în timpul grelelor lupte

desfășurate a dovedit, prin rezultatele obținute, că ofițerul posedă o solidă pregătire profesională și de stat major, pregătire câștigată prin muncă continuă și ajutat de largi posibilități intelectuale și devotament față de armă.

Caracter ostășesc distins, camarad desăvârșit, foarte modest, lipsit cu totul de tendința manifestată de „grăbiții“, care vor să ajungă, cu orice preț, înainte de vreme și înaintea altora.

Incapabil de lingușiri sau slugărnicie, nu calomniază și nu intrigă. Temperament calm, nu se agită încontinuu pentru a lăsa impresia că este în activitate excepțională; lipsit de superficialitate și de fantezie creatoare de inutilități.

Comandorul aviator Caloianu Victor este ostașul care s-a ridicat numai prin meritele sale...

Îl caracterizez: foarte bun ofițer de aero și Stat Major⁴¹.

În prima zi de război, numai la sol, au fost distruse 78 de avioane, după cum reiese dintr-o dare de seamă de șeful Biroului Operații, căpitanul aviator Teișanu Marin:

„a) Escadrila 74 Bombardament Potez 63 B 2 din Grupul 2 Bombardament, formată din 7 avioane și condusă de însuși căpit. cdor. av. Cristescu și comandantul Escadrilei 74 Bombardament Popescu D. Gheorghe, atacând prin surprindere aerodromul de la Bulgărica și Belgrad, la joasă înălțime, au distrus circa 20 avioane... pe aerodromul Belgrad, în prima zi de operațiuni (22 iunie 1941);

b) Escadrila 75 Bombardament Potez 63 B 2, din Grupul 2 Bombardament, fiind formată din 6 avioane Potez 63 și condusă de comandantul Escadrilei căpit. av. Balș Nicolae, a distrus: circa 20 avioane tipuri diferite pe aerodromul Bulgărica, în prima zi de operațiuni (22 iunie 1941)...

– circa 10 avioane distruse pe aerodromul Ștefanonca, formația de 3 avioane fiind condusă de comand. Escadrilei 75, căpitanul Popescu Ioan, în ziua de 4 august 1941, ora 5,30 dimineața;

c) Escadrila 71 din Grup. 1 Savoia 79 B, formată din 4 avioane și condusă de comand. Grup., lt. comandor av. Comșa Liviu a distrus circa 16 avioane... la sol, atacând prin surprindere, în zorii zilei de 22 iunie 1941, pe aerodromul Bulgărica;

d) Escadrila 72 din Grupul 1 Savoia 79 B, formată din 6 avioane și fiind condusă de comandantul Escadrilei căpitanul av. Perju Constantin, a distrus circa 17 avioane de diferite tipuri aflate pe aeroportul Belgrad, atacat în zorii zilei de 22 iunie 1941, prin surprindere. La acest atac s-a remarcat echipajul aerian nr. 20, format din navigatorii:

Pilor adj. șef Anițoiaia Dumitru

Comandant de bord subl. rezervă Crăcăoanu

Mecanic sergent – Dumbravă Stelian

Radio T. F. F. – caporal Matei Mihai

Mitralier – sergent Gâlcescu Gheorghe, care a mitraliat, cu mare efect, avioanele aflate la sol⁴².

După încheierea Campaniei din 1941, a fost mutat la conducerea Secției a 4-a dotare și servicii din Statul Major al Aerului ocupându-se cu „pregătirea materială a angajării Aeronautice, în 1942, la Don și în Calmucia, la o distanță de peste 1.000 km de teritoriul țării. Urma, astfel, să se asigure:

- echiparea materială pe zona de operațiuni;
- constituirea bazelor de aprovizionare la frontiera de răsărit și în Transnistria;
- transporturile de echipare inițială și de aprovizionare, în ritmul operațiilor;
- asistența tehnică pe zona de operațiuni;
- transporturile aeriene până în Don și în Caucaz.

De la 16 septembrie 1942, când Statul Major al Aerului Eșalonul 1, transformat în Cartierul General al Aerului, se deplasează în zona de Operațiuni, ia conducerea Statului Major al Aerului Eșalonul 2⁴³.

De la 17 noiembrie 1942 și până la 16 ianuarie 1943, când Cartierul General al Aerului a revenit din zona de Operațiuni, a asigurat operațiunile de luptă de materiale, muniții, și asistență tehnică.

Din ianuarie 1943, reia conducerea Secția a 4-a și coordonarea activitățile Secțiilor 1 și 4, ocupându-se de:

- „organizarea materială a Corpului Aerian Român pe frontul de răsărit;
- organizarea terenurilor și funcționarea materială a unităților de aviație din teritoriului;
- punerea în stare de funcțiune a materialului, în urma operațiilor din iarna 1942/43, pe Frontul de Răsărit;
- asigurarea materialului necesar funcționării școlilor;
- primirea materialului a. a. școlilor;
- primirea materialului a. a. german din apărarea teritoriul țării;
- organizarea și conducerea transporturilor aeriene între țări și zona de operațiuni⁴⁴.

A mai întocmit: – planul de înzestrare al Aviației, planul de înzestrare al Artileriei A. A., diferite planuri pe anul 1943 și planul de echipare aeronautică

pentru teatrul de operațiuni din vest, dovedind: putere de muncă, conștiință deosebită, judecată logică, expunere sintetică și clară, solidă educație ostășească, etc. A continuat să predea: *Serviciile Aeronauticii* la Școala Superioară de Război.

Pentru toate acestea, generalul comandant av. R. Enescu, îl propune „la comandă superioară gradului și la înaintare la gradul de general de escadrilă”⁴⁵.

Între 1 noiembrie 1943 și 6 august 1944, ca șef al Secției a 4-a s-a preocupat de:

- „întocmirea planului de dotare al Aeronauticii;
- dispersarea serviciilor și depozitelor, precum și echiparea lor;
- evacuarea... unităților din Transnistria;
- primirea și ținerea evidenței materialelor ce intrau în dotarea Aeronauticii, prin grija germanilor;
- transporturile pe c.f. și cu auto... în scop operativ către zonele de evacuare;
- organizarea asistenței tehnice;
- echiparea unităților cu avioane și materiale diverse”⁴⁶.

De la 6 iulie la 1 septembrie 1944, a comandat Regiunea 2-a Aeriană, subordonată Corpului 1 Aerian. „Deși a fost pus într-o situație extrem de grea, cu unitățile în mișcare, și împrăștiate peste tot cuprinsul Munteniei și Oltenia, a reușit a le gospodări și pune în ordine”⁴⁷.

Arătând că este „un exemplu de muncă ordonată, inteligentă și perseverentă” G. Vasiliu, comandantul Corpului 3 Aerian, îl consideră „ca pe unul din cei mai bine pregătiți ofițeri superiori din Aeronautică și susține: „Merită a atinge cele mai înalte trepte ale ierarhiei militare. Foarte bun ofițer,”⁴⁸.

Între 1 și 12 noiembrie 1944, a supravegheat și executat trecerea și contopirea Regiunii a 2-a Aeriene cu Corpul 3 Aerian. De la 13 la 27 noiembrie 1944, a fost comandantul secund al Corp 3 Aerian; ocupându-se de reorganizarea și cazarea unităților întoarse de pe front. Și de această dată, G. Vasiliu susține:

„A fost și va fi un stâlp de nădejde al Aeronauticii noastre. Aceasta, bineînțeles, pentru șefii cinstiți sufletește și cu pregătirea necesară în ceea ce privește meseria armelor, ca să fie în măsură a-l aprecia.

Merită a fi înaintat la egere, la gradul de general de escadră aviator”⁴⁹.

Generalul de escadră Caloianu Victor a comandat Regiunea 3-a Aeriană și Corpul 3 Aerian, între 27 noiembrie și 17 decembrie 1944, și Escadra 3 Aeriană, de la 18 decembrie la 22 ianuarie 1945. La 23 ianuarie, a fost numit subșef al Statului Major al Aerului. În tot acest timp, s-a ocupat de „regruparea și

reorganizarea Aeronauticeii, ca urmare a reducerii de efective și a comprimării unităților⁵⁰.

Ca subșef de Stat Major al Aeronauticeii, între 6 aprilie și 1 septembrie 1945, a supravegheat și îndrumat Secțiile 1 și 4, a cercetat prizonierii de război întorși din captivitate, s-a ocupat de regruparea serviciilor, adunarea materialului dispersat, organizarea și buna funcționare a legăturilor și transporturilor aeriene, aprovizionarea unităților de pe frontul de vest, etc., dovedind că merită calificativul de: „foarte bun ofițer⁵¹”.

La înființarea Comandamentului Aeronauticii Regale (1 septembrie 1945), devine șef de Stat Major al Aerului.

Generalul comandant aviator Argeșeanu, comandantul Aeronauticii Regale, are cuvinte elogioase privitoare la activitatea sa până la 1 noiembrie 1945, pe care le repetă și pentru..... la 1 iulie 1946. Dintre acestea reținem:

„În urma nevoilor de comprimare și reducere de efective, a studiat și întocmit pl. de organizare și încadrare al întregii Aeronauticeii, reorganizările de depozite și toate sarcinile ce revin acestei dificile operații, având în vedere calitățile și spațiul pe care întregul material de Aeronautică era dispersat.

Perioada aceasta de transformare, una dintre cele mai dificile faze prin care a trecut Aeronautica, a constituit o problemă grea, rezolvată grație perfecteii pregătiri profesionale a generalului Caloianu, cunoștințelor adânci și înțelegerii perfect a structurii armeei aerului și, mai ales, aptitudinilor capacității excepționale ca ofițer de stat major⁵²”.

În ultima notare oficială, generalul Argeșeanu a propus să fie înaintat la gradul de general comandant aviator, la alegere⁵³, dar la 21 august 1946, a fost trecut în codul disponibil fiind socotit vinovat din cauza plecării peste frontieră a avionului militar S 79, în iulie 1946⁵⁴.

O *Notă Informativă*, semnată: „P” îl acuză, la 24 aprilie 1946, că a sfătuit pe căpitanul comandor Perju Constantin „unul dintre cei mai renumiți piloți ai noștri” să nu se angajeze la T.A.R.S. și să fie capul unei liste de 25 piloți care urmau să fie angajați pe liniile americane. Informatorul era supărat deoarece generalul Caloianu „prin funcția ce o deține, are o suficientă autoritate asupra personalului navigant din aviație⁵⁵”.

Unul dintre cei mai buni ofițeri generali de aviație a fost înlăturat din Armata Română, ca și majoritatea cadrelor de elită din toate armele, spre paguba țării, doar pentru faptul că nu s-au înscris în Partidul Comunist Român, ei fiind educați că armata trebuie să fie în afara politicii.

NOTE

1. *Arhiva Ministerului Apărării Naționale, Fond D. C. I., nr. 4169, f. 1/*
2. *Ibidem* ff 2, 3, 4, 69 și 137.
3. *Ibidem* ff 2 și 70.
4. *Ibidem* ff 12 și 72.
5. *Ibidem* ff 13 și 73.
6. *Ibidem*.
7. *Ibidem*, ff 14 și 74.
8. *Ibidem*, ff 15 și 75.
9. *Ibidem*, ff 16 și 76.
10. *Ibidem*, ff 18 și 78.
11. *Ibidem*, 20 și 80.
12. *Ibidem*, f 81.
13. *Ibidem*, ff 21 și 83.
14. *Ibidem*, ff 22 și 84.
15. *Ibidem*, ff 23 și 85.
16. *Ibidem*, ff 25 și 86.
17. *Ibidem*.
18. *Ibidem*.
19. *Ibidem*, ff 26 și 87.
20. *Ibidem*, ff 21 și 89.
21. *Ibidem*, ff 30 și 90.
22. *Ibidem*, ff 31-32 și 91-92.
23. *Ibidem*, ff 33 și 93.
24. *Ibidem*, ff 34 și 94.
25. *Ibidem*.
26. *Ibidem*, ff 35 și 97.
27. *Ibidem*, ff 37 și 98.
28. *Ibidem*, ff 38 și 99.
29. *Ibidem*.
30. *Ibidem*, ff 39.
31. *Ibidem*.
32. *Ibidem*, f 40.
33. *Ibidem*, ff 41-42.
34. *Ibidem*, f 41.

35. *Ibidem*, f. 43.
 36. *Ibidem*, f 44.
 37. *Ibidem*, f 45.
 38. *Ibidem*.
 39. *Ibidem*, ff 46 și 101.
 40. *Ibidem*, ff 50 și 109.
 41. *Ibidem*.
 42. *Idem Fond Comandamentul Forțelor Aeriene Biroul I Dosar Omologări*
22. IV.1941-31.X.1941, Inv. 1020, f. 1013.
43. *Idem Fond D. C. I. nr. 4169 f. 52.*
 44. *Ibidem*, f. 54.
 45. *Ibidem*, f. 55.
 46. *Ibidem*, f. 56.
 47. *Ibidem*, f. 57.
 48. *Ibidem*.
 49. *Ibidem*, f. 58.
 50. *Ibidem*, f. 59.
 51. *Ibidem*.
 52. *Ibidem*, f. 61.
 53. *Ibidem*, f. 62.
 54. *Ibidem*.
 55. *Ibidem*.

LE GÉNÉRAL D'ESCADRE, L'AVIATEUR CALOIANU D. VICTOR ALEXANDRU (1899-1963)

RÉSUMÉ

L'auteur présente l'activité militaire d'un des meilleurs officiers aviateurs des années 1917-1946, Caloianu D. Victor Alexandru.

Comme sous-lieutenant de l'artillerie il a lutté au sud-est de Nămolosa et Mărășești, en juillet et en août 1917. Il a été aussi professeur à l'École Supérieure de Guerre et à l'École Polytechnique.